

Vita

Vita Joannis Keyseri

spersu Concionatoris Argenti,
a. J. wimpbeligo suo
discipulo tumul-
tuarie descripta.

Indyto z pio Philippo Bauarie
Duci Pbrisingeni Antistiti/
domino clementissimo: Ja-
cob wimpbelingus
de Sletta dno
Licentiatus
seipm cō-
mēdat.

¶ Vidit nuper z audiuit Illustrissime
princeps excelsa clementia tua: Joannem
Keyserpergiū. Vidit inquā placidam ma-
turitatem in vultu. Audiuit disertā in ser-
monibus constantiā. Eū vt nudius vita fun-
ctu mestus audiui: nō potui nō lachryma-
bilem eius casum vehementer deflere / coas-
ctus etiā de sua innocenti vita lugubrem
z omni veritate plenā ad suos nepotes cō-
solandos dare epistolam. Quam illustris-
sime tue paternitati dedicatā / nō solum ad
gloriam nominis sui sempiternam in lucez
edidi / sed etiā vt illam lecturi ad funden-
das pro ei⁹ salute ad deum preces cōmoue-
antur: atq; vt christiane vite speculum z ex-
emplar in hoc viro sumant z imitent. Pre-
positi Spirensis annotatiunculā a me mis-
sam: spero clementiā tuā accepisse / qua grex
in veris pascuis detineri: z omnes passim
curati iura sua / nō solum nature lege / sed
etiā iure scripto z vniuersalis cōciliū aucto-
ritate sibi debita facili⁹ tueri possint. Do-
minus deus reuerendissimā paternitatem
tuam / ad felix ecclesie regimē / diu saluā z in-
columem conseruare dignetur. Ex Heidel-
berga. viij. Kalen. May. Anni christi. M.
D. Decimi.

Cōrado z Petro wick

gram Theologis: Joannis Key-
serpergiū Argentiū. predica-
toris Repertorib: Ami-
cis charissimis
Jacobus
wimpbe-
lig. Slet-
tanus.

Dego vobis amici charis-
simi. nuncius est
se durus / timens
vos ptereri / vez
q; christiani estis
sacerdotes / z the-
ologi / rerum bu-
manaz contemp-
tores. affectus ve-
stros comprimes

re didicistis z audire cum modestia / qua
doloze maximo vobis sum relaturus.

Laudes Keyserpergiū generatim.

¶ Gloria lux honor atq; decus Argento-
raten. cleri / non Apollinis / sed veri dei
oraculum cecidit: cecidit inquam auuncu-
lus vester / z patronus meus obseruandissi-
mus: Joannes Heiler Keyserpergius Ar-
gentinensis ecclesie tuba / p̄chidium z pa-
ter pauperum / pustulatozū precipua salus /
constantissimus ecclesiastice libertatis pro-
pugnator / vltimaz voluntatū fere vsq; ad
sanguinē defensor: / Joa. Heron illustra-
tor / nulli blandus adulator / nō peccata ni-
mium attenuans nec plus equo exaggerās
in dicēda veritate nullius timēs potentia.

De sua fragilitate.

¶ Nō curās delicias / nō p̄gregās diuitias /
p̄bendas ecclesiasticas plures nō appetēs.
Imo tenuissimā a se abdicās / p̄ciōis mu-
nere suscepto / victu simplex z temperatus /
frugalitatis amans / adeo vt quacuncq; re
aut supellecile cō modo carere posset: eam
distraberet z in pauperes largiret / poculū
nepe argenteū p̄ciū florenoz circiter vigin-
ti / a pudicissimo Friderico de hobenzona
Argentinensi Decano (cuius in re diuina

Keyserpergi

ecce in
quā
g. com-
adū
lenas
tis
tis
oper
liber
mofras
nō vis
not rap
¶ De
lap
qua
¶ Sc
Jure
no Lan
cus fur
vota
tang
perca
ad sac
fundam
q; p
non d
pogus
cupam
hatis
em
Sunt
ment
penal
conuen
pupar
quos
nō
re
dote
colū
lumen
app
¶ De
¶ Qu
liber
episc
me
plac

preceptor erat) dono sibi datum mox vendidit / et pauperibus pecuniam dedit.

¶ De honestate monialium quibus profuit. Et de beniuolentia sua in monachos bone et exemplaris vite.

¶ Moniales quibus profuit / non sinebat / ab amicis et cognatis / crebro pecuniam aut res alias petere / postulare / poscere / mendicare / emulgere / emungere / extorquere. Nec ille sorores incestu grauide. Fetum vel prefoesse / vel in lucem edidisse audite sunt / multa illis in germanicum traduxit. Monachos reformatos: hoc est exemplares / voto rumpis suoz memores / admodum dilexit hospitio excepit / et humanissime tractauit. Unum in primis ordinis diuini Domini Thomam Lamparter / doctum synce / humilissimum / mansuetum / pudicum / sobrium / frugalem pacis et parrochiaz amatorem / ab hypochrysi liber / eterna iugiter meditante / dono consilij singulari predicti. delitiaz et diuitiarum contemptorem / sicque vere religiosus / fraterno complectebatur amore. Sollicitus admodum fuit et anxius ne sermoneales ordinis penitentium sue cure credite / se se premortuo / in mendicantium fratrum potestate traderent. Tum propter impensas aduenarum / ad confessorum sui simile et diuersis regionibus diuertentium Tum ne puencie pfides / abdita queque loca negato ac inaccessu vltimo parentum aspectu cum vegetis elegantibusque socijs et comitibus penetrarent.

¶ In quo credidit veram Christianam religionem constare.

¶ Christianam disciplinam: imo et regulam monachorum monialiumque obseruantiam dicebat / non tam constare in ceremonijs / in ieiunijs / in vigilijs nocturnis / in capitulis et doctis (humi versus) incuruatiōe: quam in decem preceptorum custodia / in tolerantia iniuriarum / in exercitio virtutum / in mentis humilitate / in temperantia / in suppressione affectuum et sedandis animi moribus. In patientia / mansuetudine / charitate / in concordia benigna supportatione et sufferentia defectuum proximorum / et liberalitate in pauperes. Cui etiam amicus noster Erasmus Roterodamus in multis suorum operum locis astipulat. Quam

obrem / non admodum Keiserbergio placuit / quod plerique claustrales / sola sua monasteria sub paupertate aut imaginis / tabularumque exornandaz colore. promouentes / vix vnquam auditi sunt / constanter et fideliter inducere opulentos / vt pupillis / orphanis / pueris / expositis / viduis / valitudinarijs / postulat / effectis / operarijs / xenodochijs / pauperibusque scholasticis / parrochijs / et rebus publicis / elemosinas largirent. Ideoque repetebat. Si non vis dare monachis et sacerdotibus tuis / non rapias vi ipsis que sua sunt.

¶ De responso dato episcopo Argentinei / super cuiusdam irregularitate super qua dispensationem obtinuerat.

¶ Accersitus ab Alberto Bauaro prefule Interrogatusque / si quidam cui nomen Jacobo Lani. qui multis annis magnatum preceptor fuit / in causis criminalibus ius dixit. et contra factiosos (vulgo die puncte schuer) tanquam perituros et hereticos postulauit. (impetrata ab Alexandro sexto dispensatione) ad sacrificandum admittendus esset. Absurdum enim episcopo et suis videbatur: eum qui totiens irregularitatis notam contraxisset / rem diuinam facere debere. Respondit Keiserbergius. Et tamen plerique omnes notorie concubinarij / qui et apud seipsum suspensi ac celebrando irregulares facti sunt / quotidie terram diuinam impune adhuc facere videtur. Siluit episcopus / et ceteri eius lateri adherentes / conscientiam forte pariter criminis percussit / tanquam et ipsi de manifestissimo concubinato sibi conscijs fuissent: dolebat ex animo purpuratos illos episcoporum consiliarios quos plebecula doctos arbitratur / non ad mouere episcopos / vt officium suum faciant vt a venatione / a choreis / a caducis rebus / ad spiritualia traherent / isce enim sanguisuge sacerdotia et feuda sicutiunt non salutem et honorem episcoporum ob id: eas Keiserbergius adulatoros / conspiratores / et calumpniatores appellare solebat.

¶ De oratione sua in synodo sancta.

¶ Oratione in synodo sancta coram eodem Alberto elegantissimam olim habuit / qua episcopo ipsi veritatem omnem constantissime detexit / que ad munus suum attinerent / plene patefecit / officiatos proximos / principi

Le ij

Vita

pum seductores (vt puta priuate non rei
pub. amatores) saguiliū pparauit: totius
q̄ episcopatus in cantu / in concubinarū
repulsa / in confistorijs z monasterijs refor
matione z cetera id genus multa : pruden
ter inculcauit. Quod si pius Albert⁹ mo
nitis illis fidelissimis propensius vitam a
suis non seducius accommodasset. In orati
one postea funebri vita funeus / ab eo ma
ioribus p̄conijs in dubie fuisset affectus:
sed sunt pseudo p̄bete qui dicunt omnia
scripta que de muneribz pontificijs canūt
esse abrogata.

De Zelo iusticie z odio iniusticie.

¶ Sepe misertus fuit sacerdotum infir
mi gradus quos ab eis q̄ magnatū lateri
bus adherent / vel proditos vel iudicatos /
gravi carceris aut rei familiaris pena ex
cruciari audiebat / cum censores ipsi z ex
sutores / paribz aut forte multo maioribus
flagitijs impliciti / vulgarent. Ita vt dicte
rio pagani locus esset. Dat veniā coruz /
vexat censura columbas / z huic sanctissime
sententie locus non esset: legem patere quā
ipse tuleris / quoties em̄ de iniusticia / de ty
rannide / de violentia / de calumnijs / de cō
cussione narrationē audiebat / veluti zelo z
nemeli suffusus: iusticieq̄ amore flagrantis
simus plurimū ingemuit. Considerauit em̄
pauperculū in rure clerū ob famulas in fi
mo laborantes z vacas mulgentes acriter
ab eis castigatum quoruz publice p̄cubine
ocio z delicijs gaudere in sericis in annulis z
torquibz auratis / cum pedisequis incede
rēt nec absq̄ scandaloi z stomacho matro
naz deambularent.

Quid senserit de veste firmi Vinoz.

Videns duos cordigeros argentineses in
exili z humillima cuculla / sine vlla q̄si plis
ca / instar reformatoz z exemplariū pretere
untes ad quendam dixit. En quā humilis
quā simplex habitus. Dixit est si nō humi
litas quicq̄ sub ista veste lateat / alienū vti
q̄ z absurdum esset / illic superbiam habi
tare posse.

**De Comparatione monialis aut
canonice semp in senū vsq̄ la
scie z alterius prostitute.**

Dicere palam in cancellis non erubuit / si

vinum e duobus elegi necesse foret. Velle
se sorore suā prostituam quam in laxa vite ces
nobū intrudi / aut abbacie canonicaz lasci
uentiū prefici / quoniā monialis humiles
modi aut abbatilla / quantūuis impudica
scandalumq̄ pariens / magno veneraretur
honore: graciosa clemensq̄ dñ a nuncupas
retur genua (etiā militū) corā ipsa flectere
tur licq̄ falsis honoribz z inaignis laudis
bus continuūq̄ delictijs freta / vsq̄ ad mor
tem stygiamq̄ paludē triumpharet / p̄tuita
vero contemptū verbera multasq̄ calamit
tates semp se perpeti abhorres tandē p̄pun
geretur.

**De Respō dato cuidā extolenti
decretalis supra theologiam.**

Dixerat quidem inter prandenū opus
esse sacerdotibz curatis / scire decretales / ite
pitūq̄ z iuris processum quo se iuraz sua
parrochialia p̄tra violentos p̄cipue nūmis
legos diuides tuerent. Rñ dicit mox Keyser
spergius / z mihi opus est barbūtozoz z cal
ciario / nō autem p̄pterea cogor mei ipsius
barbā tondere / p̄ ziosq̄ consuere solutares
sic curatus ip̄ se nobilioribus studijs inten
tus: que secularia que externa sunt / totius
sebz tribunal exigūt p̄ causidicos z iure cō
sultos absoluerē potēt.

De Rñso dato cuidā iuriscōsulto.

Equoz grege cū vnus p̄ iocū diceret mun
di huius gloriā z dominatū / ad iureperis
tos attingere stipulante his verbis Daui
de. Celi celi dñō / terrā autē dedit filijs ho
minū / p̄ hoim filios iuristas intelligi vo
lens. Subiecit cuestigio Keyserpergius.
Verū est / sunt em̄ iuriscōsulti hoim filij / s
bz / de quibz alio in loco idem. Rex Dauid
eloquit: filij hoim vsq̄ q̄ graui corde: vt
qd̄ diligitis vanitatē z q̄ritis mēdaciū.

De sua integritate / z odio duplicitatē.
Erat em̄ ingenio celer ac inuentione sceler
impterritusq̄ / verax / scilicet / p̄stans / fidei
tenax / integer / musq̄ fuit: p̄pterea viciū il
lud p̄fidie doloseq̄ duplicitatē / maximo
p̄squebat odio / quo versipelles z fraudu
lenti mel in labijs z fel sub pectore gestare
dep̄bendunt / qui cū aux pollicent / vix ab
libem p̄ restāt: z cum vinū p̄bere videntur /
timendū est ne virus porrigāt. Parū ergo

Keyserpergius.

Reiserspergij.

CLV

spei fuit de puero vel adolescente / qui mentiri cepisset.

¶ Quomodo ad naturalem bonitatem persuadere conatus sit.

Ad bonitatem naturalem quam ratio dicitur (qua Tullius et Seneca prediti fuisse prohibent) familiares et amicos incitare et persuadere nitentur / ut homo rationis ductu inditam nature legem coleret / et prope conditionis ac certe mortis: haud immemor / a fastu et ab auaricia seipsum cohiberet. Sicq; inter homines vltro virtutis amore / absq; vicij nota vitam ageret: etiam si neq; dei / neq; stygias flammas formidare necesse sit. Propterea mirabatur sepe / cur nam docti (pserim a iugio liberi) adeo inbiaret diuitijs et prebendis exaggeratis quos non solum ingenta ratio (ut rudes et populares) sed etiam clarius quodam lumine doctrinæ electionibus supadditum ad frugalitatem a ceca cupiditate trahere potuisset.

¶ De vigilijs nocturnis / et diuina et sanctis eius exercitijs.

Nocte interpeita cuiusdam duplex officium matutinum dixit. Rem diuinam ferme quotidie nulla spe questus tempora / ne fecit. Mundus enim erat a mulieribus mundus etiam a muneribus / quibus alij nonnunquam iuxta sacras literas excecantur. Laborum quando per otium licuit / et a studio liberior fuit: libenter frequentabat. Aliter se crebrius visitaturus / si bono et circumsperto auriga duce / maturior et deuotionis propinquior in canticis concinnitas seruare cur. His auribus verba hec audiui. A lectione aut scriptura / vesperi cessans / ad latibulum sine face solus secessit. Inde mihi persuasum fuit ipsum / eo tempore vel meditationi eorum que prius legerat: vel deuotionis / ad deum suspirijs et compunctioi vacauisse. Nam et prius circa meridianam horam breui somno indulgere solebat.

¶ De appetitu Heremitice vite et de institutore officij predicationis.

Plerumq; dixerat / se ab heremo nequaquam abhorere / si modo pauci parisi propositi comites sibi foret. Credibile est ipm vitam iam dudum solitariam subisse / nisi doctissimi amicissimiq; viri secus ei persuasissent. In pri-

mis dñs pposit? Gabriel vel summus theologus: cuius filio (veluti sapientissimi patris) matre nitentur / et post illum. Petrus senotus gubernator Argentoracensis reipub. prudentis: cuius ductu et impetis munus concionatoris in ede sacra erectum est: cui antea fratres quidam in ea declamassent: quibus non tam dei summisq; illius templi quam proprijs honoribus et questibus cordi esse videbant: qui tanta profecto constantia: metu offensa eorum: quibus applaudi solet: vix interea vli fuissent. Arbitrabantur sane amici solitudinis dissuasores ipsius salutare ad plebem exhortatores (vite pserim exemplari coniunctas) dño deo longe quam abditum vite genus (in qua sibi ipsi tantum viueret) esse gratiores / vni precipue heremitorio singulr afficiebat / in valle parum dineti sito. ppe Amos wiler / Basiliens. diocesis oppidum. Quid ipse maiore aut amoris villam recte nuncupari putabat: in eo quidem loco / a teneris annis heremitam nouerat: cui nomen fratri Sebastiano) que propter vite innocentis puritatem / mundis et omnium eius delictorum contemptum: sanctum et deo dilectum virum fuisse credebatur. Ad eum nonnunquam locum: die diuo Bernardo soleni (qui illic deus tutelaris huc patronus) ait / ascenderat: et ad plin illo tum puenire solitum / deuotissimos et auditoz corda compungentes sermões faciebat. Notus fui et ego ad desiderandam heremitam: et indubie dudum cum alijs introissem. nisi Dauonij nostrum et antesignanum. presulatus Basiliens. preripuisset.

¶ In quo delectaret peregre proficiscens.

¶ Delectabat enim (otio nacto) abstrusa in montibus et syluis heremitoria. vetusta sacella / antiquasq; parrochias: inuisere: diuorum reliquias contemplari: epigrammata vetera legere: quacumq; sacra ede inita primū patronos salutabat. Lemiteria circueiens pro defunctorum animabus: psalmum quempiam et collectam ad deum: fundere non intermittebat.

¶ De pietate in matrem suam.

Matrem grandævam / matronam honestissimam / auiam vestram: sibi cohabitante / multis annis: ut pierrissimus filius liberalissimē me cum summa veneratione fouit.

¶ De ingrata ad cenas vocatioe.

De lectione ad mensam.

Ec iii

De simplici equanimitate in cibus,
De honestissimis mese facecijs
apud hospites a se inuitatos:

Q, pro nullo proorsus apud patros
nos beneficiorum intercedebat,

Inuitus extra domum suam prandia sum-
plit/quaquam a religiosis (etiam exemplar-
ribus et nequaquam dissolutis) sepiissime in-
inuitareur/raro tamen ad eos diuertebat/
domi cenans:lectione ex ore familiaris au-
scultabat/die mercurij a carnibus abstinu-
it:inter carnes et pisces nullam eligendo faci-
ebat differentiam/asserens se unum ut alterum
eque posse manducare. Ad mensam suam do-
cestos et integros pro sepe vocans /facecijs ho-
nestissimis ad exhilarandos conuiuas/serua-
ta omni maturitate/nonnunquam ytebatur
induci non poterat/ut apud beneficiorum
patronos pro quibuscumque (etiam sangui-
ne iunctis) intercederet/ literasue comen-
daticias scriberet quonia futura ipsorum vis-
ta non esset ei perfecta. Probatos autem et non pro-
bados/ad statum ecclesiasticos assumi debere

Facrum eius responsum/ad quen-
dam canonicum de idoneitate eli-
gendi in episcopum dubitantem.

In electione cuiusdam antistitis cum vnus
ex electoribus ei in aurem diceret/ se se om-
nino dubitare/ cuius suum impartiret sus-
fragium/adeo nullus ex toto eligibilis ces-
tu omni ex parte sibi ydoneus videretur.

Ille respondit: vultis ne vos emere trus-
tas/aut mullos in foro piscario/in quo so-
li gobiones aut nasones inueniuntur vena-
les? Dixerat hoc obiter Keyserpergius cre-
dens illum qui se consulebat/et quem per-
sonas nouisse non dubitabat/verum dixisse

Credidit Episcopus non posse mali-
cie proorsus resistere/et reforma-
tionem difficilem esse.

Mirabatur vehementissime / cur nam adeo
nunc episcopatus expeterent/ qui hac etate
reuerendi presules / periculorum pleno muneris
suo. Ut apud deum satisfecere possent/qua-
do visitandi et errata castigandi/nihil pene
loci relictum videretur. Quapropter/nul-
li vnquam consilium prestare voluit/ut epis-
copum etiam sine ambitu corruptisue sus-
fragijs oblatum desumeret.

Priscum feruorem ad mores vite
rediturum sed alioquin in-
genia multa flozere,

Admonebat ne quisquam priscos fidelium
mores christianamque disciplinam/ toto or-
bere recitaturam hoc euo speraret / sed quisque
saluti sue prospiceret / animeque proprie ratio-
nem haberet/in dei preceptis ambularet/et
se domino deo commendaret. Fatebatur ingenue
nostre tempestatis ingenia plurimum excel-
lere/et multa indies optime scripta pro pas-
gari: antiquas christianorum virtutes/pris-
ca faciem in decum feruidam pietatem/non
vix adeo reuiuiscere lamentabatur. Effes-
rens theologos multos in seculo et in clau-
stris. In materijs speculabilibus et attri-
butorum diuinorum diuinationibus/ has
rumque refulentibus acutissimos inuentum
iri/ sed paucos/ qui se ad virtutum prestanti-
am et ad humilem exemplaremque vitam ac-
cingerent/ qui in dei amore enuaret/ qui car-
nis illecebras comprimerent / qui delicias et
opes spernerent/ et in secula decalogi obser-
uantia constantiter perseverarent. Hoc quoque se-
pe numero comonefaciebat sibi familiares
ut in sacris lecta paginis/in affectum trade-
rent/quo ad dei timorem/mundi contemp-
tum/odium vicioz iustitie et ceterarum vir-
tutum amorem/ fugam et herozem internam ac
ad celestium desiderium commouerentur. Fili-
bil erat a quocumque theologo scriptum quod
non saltem aliquantulum iustrare conaret
Quattuor ecclesie columnas aut per seip-
sum legerat/aut ad mensam sibi legi vide-
bat. Lbristomum/ Bernbardum/ Huil-
belmum parisiensem/ Joannem Beron pe-
cuniariter amabat. Huilbelmi altitudo: en-
tis questiones veluti ceteris antiquiores
magno opere venerabatur.

Theologie studium inchoanti sco-
lasticos speculatiuosque docto-
res aptiores esse illis quat-
tuor ecclesie columnis.

Rudi theologie tyroni censebat/ non mox
priscos illos et antiquos excellentissimosque
patres (qui et lumina et columnae religiois
nostre habentur) esse amplectendos / sed
scolasticos et neotericos/ quos ientibus vte-
tes/ qui ad disputationes ad elidendos be-

tericorum
quo hodie
Et Jani
excellent
minimo
lectio
delectat
in rebus
ri affum
Et eius
Kobera
nam: ma
tilliman
pauca
reputat
vno quid
tam et ob
scando to
Keyserper
pales
in ca. effe
pauca
Jus qd
Keyserper
ceteris
baue re
fines
relye
Dox
fridri: ad
ni mial
tunc
cillus
v: pas
ordus
re: in
nulli
me ut
lingu
to
em
cand
cober
fibi
fines
bui: P
fines
pauca
quid

Keiserspergij.

CLVI

reticos ad eracienda ingenia ad concordã
dos sacre pagine sententias (que in coris
ce dissentire vident) facile quadrant z ap
pime conducunt. Quales sunt inter in
numeros/ Suilhelmus altifiodoren. diu
Thomas aquinas/ Sanctus Bonauen
tura/ Joannes Scotus/ Magister Mar
tina/ Gabriel et ceteri. Ex quibus tamẽ
eos preulit z plurimũ comendabat/ qui p
ter id quod antecessorum scripta vidissent
z repeterent. Limpidius longeqz formalis
us per sylogismos per entomyemumata pro
cedere/ vocabula ipsa theologica fideliter
interpretari/ notatu digna seriatim colloca
re z nona quedaz dubia ac nouos quosdã
conscientie casus/indies emergentes/ ab ali
is poterit illos afferre videntur. In pri
mis ad Gabrielis scripta quattuor (licet
primum duntaxat epithoma foret) afficie
bantur ceterisqz theologie studium inchoan
tibus legenda suadebat. Idactus sententia
z rogatu quoqz suo incitatus sum z contra
turpissimam philomusi libellum ad defen
dendam vtrunqz dialecticã z neotericoz
theologiam calamum arripere turpesqz
imagines z obscenos versus illius versifica
toris confutare studeam. Sponderam
viduum precepto meo Keiserspergio me
id facturũ qui etiam vita functo volui ser
uare fidem: ignoscant mihi poete alij qui
tam turpia neqz scribunt neqz depingunt.
Sermones Keiserspergij esse
vtilissimos.

¶ Quicquid a diuo aquinate in sera
pbico/ in Scoto ac reliquis speculatiuis
theologis scriptum est. Quod ad populũ
vtiliter dici possit/ propensissime legebat/
z clarissime potuit interpretari/ neqz em̃ si
bi qui tot annis/ tot quadragesimis/ mul
tis sententijs z secundis plenas conciones
habuit/ vnus solius scribentis/ quecumqz
opera suffecissent. Cum itaqz tot z continu
is annis in vno z eodem insigniqz ac pre
claro loco predicaret/ cogebatur non vni so
lo velut Zelotipus/ adherere/ nec unum so
lum reuoluere/ quã ppter nullius vnqz do
ctrinas aut scripta desperit/ sicut z integri
sapientisqz theologi officium esse videntur.
Nec etiam iureconsulti neqz medici. Neqz

tericoz libros nouasqz lecturas nõ in p
cio habent/ at emũt/ legunt z introspiciunt
Et Jacobus de alca Strata pater omniũ
excellentiſſimus licet sacro sancto diui do
minici ordini addictus/ in suo tamẽ de ma
leficijs opusculo/ Joannem Scotum pia
defendit atqz fideliter excusat/ seraphicũqz
in testem adducit/ in quo non paruã sinee
ri affectus ac equi iudicij laudem meretur.
Ex eius libello plane cognoscit Henricũ
Kolberum/ ecclesie Friburgensis pastorem
nunc meũ cleri Argentũ. censorẽ vigilã
tissimum/ contra phytones z diuinos vera
predicasse/ ac rem sanctam in expellendis a
republica diuinatozibz egisse. Furciferum
vero quedam ac arrogantiſſimũ eius emu
lum z oblatratorem nõ absqz graui plebis
scandalo fuisse mentitum. Nullum ergo
Keiserspergij qui homelias scripsit (im
pressas saltem) non legit vt liquid honesti
in eis offenderet suis aliquando locis z tẽ
poribus inter concionandum eo vteretur.
Itaqz q̃squis exactissimos Joannis Key
serspergij de Christo/ de Domina nra. De
ceteris diuis: de morte/ de vitijs/ de virtuti
bus/ z reliqz inumeris rebz aut argumẽtis/
fmones in manibz habuerit/ psuadeat sibi
reliqz omnes pene declamatores possidere.
Hoc aut̃ lucrũ tenebit: qd̃ in collectis hui
smõibz/ aptissimas metaphoras auditũqz
nõ iniucũdas similitudines affatim inuen
turus est: q̃s ex pio desiderio/ veteres z do
ctissimos quosdã imitatus/ afferre solebat
vt p eas vulgus ceteras doctrinas/ ac res
arduas z serias facilius memorie comẽda
ret: in q̃bz pfecto lepi dissime adducendis
nullũ habuit secundũ. In q̃busẽqz senten
tijs aut vocabulis latinis/ in germanicã
linguã explicitissime traducendis/ reliqz ml
tos supabat. In a postillandis ad populũ
euangelijs (etiã diui Joannis) z apte cõne
ctendis seu continuandis vt verba verbis
cohererẽt: z sententia sententia q̃draret: vit
sibi q̃spiam similis fuit: in recensendis hy
storijis bonũ ordinẽ: optimã memoriã ha
buit. Nec ius pontificiũ neqz leges sacratis
simas ignorauit: id qd̃ in viginti articul
prudenti z iusto senatui Argẽ. oblati: li
quido cognosci põt. In materia p̃tutũ z vi
Lc iij

Vita

tiorū ad populum predicanda. Suū Lugdunensem omnibus prestantiorē iudicabat in philosophiā morali: Buridanū & Martinum de magistris omnibus preferbat. Ex his q̄ sermones scripsere iordantim magis speculatiuū Socum affectiōes plus mouentem; Jacobum de voragine in humilitudinibus abundantiorē asserbat. Nec solum delectabatur sacrarum lectione scripturarum. Verum etiā hystorias gentiliū Poetas/oratores/ & eorum interpretes Liceronem/ Quintilianū/ Senecam/ Pliniū/ Iosephum/ Aulum Helium/ Macrobiū/ Policraticū/ Petrarchā/ Eneam Silium Latinā/ auidissime legabat. Joannis Picci Mirandulani p̄mentarios cum magna voluptate versabat/ aperte inter concionandum affirmans. Si vite cursum Pico natura duplica sicut ipsum nostro Augustino aut Hieronymo in diuinis scripturis vix inferiorē fuisse futurū. Quicquid etate nostra diuersi passim scriptores/ in lucem ediderunt/ nolebat prozsus ignorare saltem ad mensam sibi lectum iri curebat. Nec a Baptiste quidem Mantuani/ Marfilij Ficinij/ Thome wolphij iunioris nec Hebelij & aliorum n̄ratiū opusculis abstinuit: hystoriamq; violatē crucis. L. Bersmūdi trāscurrit/ cuius & sententias de ludo nuper p̄dicans in cancellis publice citauit. Nouissimis diebus incidit in annotaciunculam Georgij Bemigeri Spirensis p̄positi/ curatis omnibus & ipsis quoq; reuerendissimis Episcopis vtilissimam: quā sup̄ audientiaz confessionū potestate/ ex intūnis iuris pontificij penetratib; exquisitissime depromsit/ ad mitigandam comprimendāq; eorum q̄ni legitimi principales/ & aliorū q̄ aduentitij sunt confessores: disceptationem/ Virari non potuit/ q̄ tam insignis prelatus preter moram aliorum/ tantope literas optimas coleret/ & tam egregia salutarisq; annotamenta in lucem edidisset.

Quid senserit de disceptatione curatorum & mendicantiū sup̄ audiendis confessionibus.

Sepe in quadragesima palā in concionibus affirmabat/ sibi persuasum esse/ si quisq; vel seculariū/ vel mendicantiū confessorū vnicuiq; peccata detegendi/ vicissimam

solum aurei nūmi partem largiri coeretur. Has eorū lites & p̄trauerias iam p̄ride fuisse sopitas. Fatebatur vltro se olim/ cure animarū Basiliensis templi p̄fectū: non solum tardiusculum/ sed & anxium in audientis confessionibus fuisse/ & nōnuq; confesum & a se absolutū bis aut ter cū tibi quiddam iterum atq; iterum in animum incidisset/ mox ad se reuocasse/ vt conscientia viri usq; sereniorē redderet & quietiorē. Idēq; se potissimum impulsisse/ vt parrochiarum regimine posthabito/ cōcionatoris munus suscepisset. Virum ergo cur nostris temporibus/ pleriq; (qui vnam absolutiōnis vocabunt definitionem saltem & originem flexumq; saperent) ad explorandā alicorū vitam (magis autem diuitum & matronarum qua stipem petentium & pusillus aut lepra infectorum) tam curiosi/ tam auidi/ & tam importuni sint etiā in cancellis super ea re collatigatores. Virū profecto/ cū arduum sit & difficile omnes passim p̄fiteri/ secure & bene informatos a se dimittere adeo inuolunt & abstrusi/ modisq; & scrupulis pleni imō pene perplexi sese casus offerre videntur.

Recusauit persuadere ad incorporatiōne quarundā cappellaniarū.

Quibusdam monialibus vehementissime dissuasit ne capellanas in ecclesia sua: pro clero seculari fundatas/ vel sue vel confessorum mense vniū impetrarent/ exemplo quarundam aliarum: qui ductu fratriculi nugigeruli & pecuniosi/ conuigente Raymūdo Ballo/ sacro sancte sedis aplice legato vtique extorserāt vt capellante in suo cenobio/ p̄ cleris secularib; fundate (quib; seculatitici paupes in optimaz l̄rarū studio ad certos annos sustentari poterūt) p̄tra vltimā fundatorū voluntatē in iacturā aut odium clericorū seculariū sibi ipsi incorporarent cū neq; cereris nec Bachi nec aliorū punctum inopia p̄merent Itaq; recubabat alijs monialibus ipm p̄sulentib; hāc rem suadere Keyserpergi/ scies eā nature legi aduersā & dño deo multū ingrātā. Qui? & in hac re iustissimū iudiciū p̄templari possum? Nā in eo monialiū cenobio (cui hec iniūssima sacerdotiorū seculariū vniō facta est) paucis post anis vni? ex p̄stantiorib; veterū iunuit

Keyserpergi

Reiserspergij.

CLVII

apud romanos / et quod gentiles fuerat ista sanguine ad huc viuo terra subitura sacerdos. Adde (vt deum iustum esse vindicem scias) quod duo eiusdem secte contubernijque paria. **Culcanus** inter apud Delucios in cineres fauillalafque redegit. **Iustine** an iniuste de nouit. **¶** Quid scripserit cuidam episcopo cuius canonici stipendium predicatoris puerterunt ad fabricam ecclesie suae: et de mansuetudine sua.

¶ Fuerat in quadam insigni ecclesia largus concionatoris secularis stipendium: quod ad eiusdem fabricam applicatum est. Fraterculo ad id munus subrogato. **Expertus** id **Reiserspergij** ecclesie illius capiti sibi plurimum familiariter: inter cetera scripti / auctores de reuocari stipendij: in cementibus et lingua pueri: **Sathana** Christi tentatore deteriores sibi videri. **Is** enim a **Christo** desiderabat: sara veri in panes. **Illi** autem panem verbi dei: aiarumque cibum in lapides mutatum in curamissent. **Si** quoniam vel suam vitam aut doctrinam vel sacras litteras: ab huius seculi filiis despici et contemni audiuisset: mox respondit: **¶** Perepreterum est contemere contemptum. **Consulentibus** eius de ingressu faciliorem ad concionandum: consuluit: ne quocumque sermones scribente / nec vllum quidem librum (ex **Plinij** credo sententia) sperneret: horum non excederet. **Guilielmi** **Lugdunensis** summam in pretio haberet: et in primis vt vita et moribus exemplares eent. **Postquam** **Richardus** de excelsa arce predicatoris vrbem **Argentinesem** defensus est: igni addictus est aurum per percussione vi extortum est / in subitumque dux ad **Hallos** ductus est / de quorundam **Marcialium** integritate vacillare cepit / de quibus olim haud male sentiebat.

¶ Quid senserit de beguinis iuuenibus et formosis.

¶ Animi etiam anceps esse visus est / de fincera (sine hypocrisis) religione / et castitate beguinaz: que hinc inculca villosaque veste / ac longis caliptris operte: tamen haud iuenuste / et etate iuuenes / iam monachorum septa / iam cuius edes ad fouendos egros frequenterant: legerrat procul dubio clemenciam de religiosorum doctibus / **Joannem** **Andree** affirmantem. **hoim** genus esse penitiosum. et ab eis oimno esse cauendum. **Sciebat** denique in statuto quodam provinciali decretum esse: vt nulla de cetero

ad statum beguntaz admittat / nisi quadragessimam etatis sue annum exccellerit.

¶ Quid responderit per faceciam **Raimundo** **Ballo** cardinali hortati / vt diligenter negotium cruciate in **Argentina** pmoueret. **Ipse** enim **Raimundus** contra **Thurcas** / vt antesignanum profecturam se profitebatur.

¶ **Bis** sub eo typo emuncit pecunias a **Germanis**: sed neque **Constantinopolim** neque **Hierosolymam** reparata est / cuius primum sperabat **Papa** **pius**. **¶** vt in **Europa** sua videre h. **Hortabatur** eum **Raymundus** **Ballus** per litteras: vt in concionibus suis **Argentinesem** populum ad prestandum liberaliter belli neruum speueniret **Thurcas** mox exterminandos diligenter incitaret. **Cui** inter alia respondit se id sedulo facturum: at mentem sibi presagire summis fidei capitibus: toties in **Thurcas** pecuniam (nulla expeditione secuta) demulgentibus: tandem euenturum / quod olim duobus lasciuis opilionibus accidisset. **¶** **Qui** dum apud **Sylvas** et prata gregem pascerent. **Vitis** pcul agricolis / terram aratro sulcantibus / vt illis illuderent / sonora voce clamitabant. **Lupi** / **lupi** / agricolae pastoribus et ouiculis succurrere promi accurrebant. **Lupus** venissent / meriti sunt pastores / ante eorum aduentum: **Lupos** ex pastuis ad nemora et saltus aufugisse: cumque iterum atque iterum opilionibus simili clamore agricolae fallerent. **Tandem** reuera venerelupi: clamitantes opilionibus agricolae iterum sibi illudi putant / et festinare perteli: nequaquam vt opem ferunt accurrunt. **Sicque** ab impijs lupis / simplices ouiculae / cum perfidis pastoribus deuorant. **Laueant** **Romani** / qui tantas sub typo expugnatorum **Thurcarum** pecunias coraserunt / nec dum vlla expeditione secuta

¶ De amore castitatis et odio ritualium / humilitatis incesu et amoremagnatum.

¶ Ad pudicitiam et castimoniam puellas et matronas / ne ille stupro / aut he adulterio polluerent. **Sepe** et multum incitare conatur / est / apprimereque detestabatur. **¶** **Si** quoniam mariti / viros et adolescentes / aut monachos vegetos / et lasciuos in edes suas introduxissent: tanquam ritualis comunione non admodum vererentur. **Sepe** patres familias hortabatur / ne filias uxoresque suas circuitus et choreas crebrius adire sinerent. **Tum**

Vita

propter tenere pudicitie periculū. Tum qđ
vix absq; peccato etate nra choree fieri pos-
sent. Licet fraterculi quidam relatrarent/ z
choreas leue peccatū esse palam fabularen-
tur: quas z intra sua septa: etiā in pmo nos-
tri sacerdotis sacrificio: vili sunt circumdu-
citate. Quale speculum iuniori: natu sa-
cerdotica ipsa die/ qua sacrum Christi cor-
pus consecrauit z sumplit/ ante vultus of-
fertur: Tum dicerēt venerādi patres: cho-
reis apud se faci: honestas solū matronas
intertulisse. Respondit Keiserspergius/ z ex
honestis z probis fiunt meretrices: nec em
vlla vnquā fuit meretricula quātumuis p-
frituta: quin olim virgo fuisset. Dicebat
etiā/ quisquis fraterculorū ausit palam pre-
dicare/ choream leue aut nullū esse pecca-
tū se vehementer suspicari: quod ille idem in
auriculā matrone peccata sua detegere cu-
pienti. aliud aliquid susurare nequaq; vere-
atur. Dolebat vehementer: metaphoras
quas dā in concionibus suis auditas: clam-
se sub scomatum typo impressas. eisq; ali-
as similitudines nunquā sibi cognitās in-
tromittas esse. Quāobrem sese apud reues-
rendos diui Francisci patres/ de vna inci-
gesta (quā nunquā audierat) similitudine:
per epistolam humiliter excusauit. In ma-
gnis itationibus: vniuerso clero presente:
in simplici vicariorum almatio: cum hu-
militate z modestia (licet theologie p-
fesset) incessit. Tum alij forte quedā/ vel
inertes/ vel nullo quarumcūq; facultatum
gradu predicti (vt puta si orido studij tem-
pore apud mulos/ equos/ focos/ vel in cel-
lis vinarijs/ aut pistrinis consumpto) va-
rio z precioso supini incedere viderentur.
Ad cantū z Psalmodiam/ iuxta festiuitas-
tum diuerhitatem: differenter z moderate
instar altarum dioecesium faciendā/ elegan-
tissimas ad summi chori clericos (hortanti-
bus prelatīs) habuit orationes. Illutri si-
quidem Argentinēsis ecclesie capitulo/ pro
sua pfundissima sapientia/ z spectatissima
integritate visus est non mediocrē habere fi-
dem z auctoritatem. Fuit preterea Cristo-
phoro Basiliensi antistiti carus: Frideri-
co Augustensi carior/ Maximiliano Cesa-
ri charissimus: a cuius maiestate multj nu-

per literis atq; nunchis accersitus/ ac Be-
nignissime susceptus: dubia quedam pros-
posita explicauit/ conciones habuit/ vtiq;
totius ordinem prescripfit: pacem precipue
inter christianos principes faciendā/ ac ius-
ticiam omnibus ministrandā/ z latruncu-
culorū inhumanā seuamq; tyrannidē p-
sus delendam cōmonefca. Sicq; vix tan-
dem cum comite gloriose dimissus est.
Philippus quoq; modernus Agrippine
vrbis archiepiscopus literj manu propria
scriptj: quas vidi z legi/ optabat ipsum sibi
cōmorari posse. Nam z dum in minorib;
bus Argentoraci ageret: Philippus/ eius
sermōes crebro audiebat/ z integritate con-
stantiaq; perspecta/ hominē pro sua innata
virtute diligere cepit/ z plurimū observa-
uit: Duilielmo etiā moderno Argentinēsi
pontifici/ tenore future/ z episcopalis vite
diligenter annotauit: cui si maiorem quam
blandis assentatoribus z sanguifugis fide
habiturus est/ repullis auaris z munerā
cipientibus/ atq; impudentissimis concu-
biarijs (per quos infimi z mediocres cas-
tigati sunt) spero de minū deum: ad felicio-
rem magistratū/ ipsi vel hanc gratiā largi-
turum: vt sacros ordines conferant/ ius di-
cant/ epistolas scribant/ mandata signent/
clericos accusent/ mores censeant/ multas
exigant: qui ceteros integritate non inferio-
res/ macula vulgo perspecta careant/ ne mo-
rum z animarū minus quā fisci rationem
habere videantur.

¶ Suasit/ sed nō persuasit congre-
gatiōē mulierculaz leuiū in
collegiū theologoz/ et canoniz-
itarum translaturū iri.

¶ Alberto episcopo multa prece victus/
dederat ornatissimas literas: quibus ipm
mouere satagebat: vt quandā mulierculaz
fame p-rie decus negligentē ecclesia: ince-
libū diuini pontificijq; iuris interpretū cel-
legiū: sua induitria z auctoritate erectum iri
curaret: vt sicut cathedrales ecclesia ex illu-
stribus: sic secundaria ex illuminatissimis
cōstaret virj: vt sicut illis beata virgo Ma-
ria regali ex progenie exorta patrona reful-
get: sic istis leuita Stephanus/ cuius sapi-

Keiserspergij.

CLVIII

entis et spiritui (qui loquebatur) resistere poterat nemo / credidit Keiserspergius / nihil deo acceptius / nihil populo utilius / nihil anime sue salubrius pium Albertum efficere potuisse / quodque episcopatui nihil emolumenti deperisset: imo plurimum magis ac magis accrevisset. personas autem tales in hoc collegium suscipi dumtaxat debere: suavit esse statuendum / qui doctores essent duo / tres / aut quatuor in sacra theologia / totidemque Baccalarii formati / et aliqui iuris canonici / qui ibidem in eisdem facultatibus legerent / et nihilominus ea perficerent / que cultus exigeret diuini: quodque cõfestim ubi de concubinato quispiam conuictus fuisset: eo ipso deponeret. Credidit Keiserspergius vtiq; honestius hoc esse / quã meretriculas quinq; aut sex (vt eius verbis vtar) de crucifixi patrimonio nutrir / in dedecus vniuersi status dericalis. Id si pius Albertus fecisset. Si inquam summe nobilitati magnitudinẽ scientie contulisset / quantum laudis ac glorie apud probos / quantum gratie apud superiores fuisset consecutus. Inuenirent nunc affatum / qui sermones vel ad populũ / vel ad clericos in dubijs instruerent / qui publice legrent / qui sanctã cruciatam pmouerent / qui tribunali in necessitate prederent / qui in anime foro timoratis ciuibus consulerent / qui discordes pacificarent / qui episcoporum auctoritatẽ defenderent / qui morũ censors esse possent / qui moniales monachis non addictas visiteret / et confessas absolueret / qui populũ (bono saltem vite exemplo) docerent: ex quibus vnus aut plures / aliquando pro summi templi concionatore vel absente vel egrotante: ad dei gloriã / ad ecclesie decus / ad populũ salutẽ / sermones facere potuissent. Pensabat indubie Keiserspergius / perniciosissimũ esse theologorum defectũ: cum tamen ecclesie dei bene gubernande vtilis sint et necessarii: sicut et sepe lamentatus est illoꝝ paucitates: Bertholdus Hennebergen. Moguntinus Archiepiscopus. veritus pro concionibus et parrochianis / theologos tandem de futuros. Pensabat Keiserspergius / vires suas iminentes sentiri: quare cupiebat alios quoque sui similes

in vrbẽ Argentina educari posse / et licet haud facile theologis ad prebendas pateat ascensus / ipse tamen alios precipue nepotes suos (vt vos duo testes et exemplar citis) ad studia sacrarũ induxit literarũ. Si forte tandem ecclesie dei / ad fidei et morũ exaltationem opitulari potuissent: adeo Christi fidẽ dilexit / adeo fuit affectus ecclesie catholice et singulis eius membris / quibus prodelle et sua cõmunicare studebat / velut habens alta mēte repositum. Mandauit deus vnicuique de proximo suo. Optabat sacrarum literarũ in gymnasijs auditores. ante licentiam nanciscendã ad duas res a preceptoribus astringi. Primum / vt lectione sentinas expleta / quapiam decretalium / aut iuriconsulti lecturã in manus acciperent: quo titulos / et eorum ordinẽ / legendisq; modum cõmuniaq; et pregnantiora illius doctrine vocabula / et iuris processum imbiberet / ne prolixus harũ rerum ieiuniũ. In cetero iuris prudentiũ. Veluti elingues assiderent. Alterũ ne vel in episcopalis / vel concionibus / titulos principũ et prelatorum supra meritũ / et dignitatẽ contraq; vetustũ morem facerent clariores: vt diuersorũ vtriusq; status graduz legitimũ discrimen haberet: indignũ censens abbatibus titulos tribui episcopoz.

¶ De Ephebis in biuio Pythagorico constitutis: sollicitie ad dexteram flectendis.

¶ Circa Ephebos pubescētes / maximo opere inuigilandũ circumspiciendũq; esse dicebat / ne iam in biuio Pythagorico constituti / ad leuã declinarent: sed vt dexteram virtutum viam ingressi / a libidine ad castimoniam / ab insolentia ad obedientiam / ab otio ad industriã / ab omni lasciuia / ad modestiam / literarũq; studia flecterent. qua ppter non erubescere / non nunq; ore suo iuniores sese visitantes / in quibus bonam indolem esse coniecerat / ad genus vite moderatum christianamq; disciplinã adhortari. Audiuit ex eo paternas et benignas huiuscemodi persuasiones Christophorus de domo Hesperenensis tẽpli Canonicus / et T. Bresimundus / flosterq; Thomarus Philomena

Vita

in tribus his credibile est suafus Kaiserspergij
haud fuisse steriles et inanes. Ad id ego quia
se opera dedit: ut iuvenes ad dextram virtutu
flecterent: licet in ea re, monachos, curilas
nos, iureconsultos imo ipsos quia morum cen
sores offenderim: quod licet ego quia olim sedu
ctus ad eorum moniam: et ad frugalitatem adole
scentes inducere conatus fui. Inde morsus
insidias, obtreccationes libellosque famosos
sustinui, uti ad Leonem decimum summum pos
tifice et mansuetis cum principe carmine se
meli commemoravi. Sacrosancti concilij La
teranensis, capitibus quibusdam innixus.

¶ De continuatione per multos annos ser
monibus et de predicanda christi passione.
¶ Preter sermones quos in Herbipoli/in
Baileia/in Friburgo/in patria sua: ceteris
locis: passim annis octo lustra fecit: postea per an
nos supra triginta/totidemque dragelimas:
continuus quadraginta diebus: et quibus una
die: bis aut ter in urbe Argentoratensi ad
populum predicavit, et hoc per quadragesima
plurimum fatigatus: religiosi in vtriusque se
xus reformati et exemplaribus humiliter pete
tibibus: negare pro sua maxima humanitate non
potuit: quin sequentibus morum pasce feris:
in ipsorum patrocinis/auc dedicationibus am
pliores ad populum faceret exhortationes. Ve
rum in concione qualibet: vni hora cursum
non excessit: sed dephidra finem indicante:
morum receptui cecinit. Immo inter predica
dum Christi passionem/eadem temporis mens
suram observavit: quam in vniuersos hebdo
ma de penose dies: seriatim parciebat: morum
tus forte carmine Flacci, Quicquid preci
pies esto breuis: ut cito dicta, Percipiant
animi dociles/teneantque fideles, Prima es
quidem quadragesima, ceperat sectari mores
illius mendicantium claustralium/predicans
passionem quibus aut sex continuis horis/ con
siderans vero auditores a somno/et mulier
culas a lotionum continere se non potuisse/ noles
bat futuris annis: denuo hac qualicunque con
suetudine uti: quam ex ambitione diuersorum
conuentuum/arbitratur ortum habuisse: uti
in quadam epistola: quondam ad me data intel
ligere potuistis. In qua sic scripsit. Dam
naui ego illas longas predicationes fieri in
parasceue solitas/ et id ex vanitate, inanis

glorie proculdubio ortum habuisse assertus
qua quilibet alterum superare voluit. Pri
mus ad horam predicavit, more antiquorum
doctoꝝ, alius de alio conuictus: duas predi
cavit/ et sermonem longius protulit: indeque
fuit forsitan laudatus: quo factum est: ut se
quenti anno Primus non minus appa
re voluerit/ et tres horas predicavit: alter se
quenti anno quattuor: et ita factum est: ut ad
hanc fatuitatem deuentum sit: ut septem octo
et nouem horas predicet: ita ut instar cyculo
rum alterutrum se vincere conarent/ legant
oēs concionatores Erisostomum/ Leonem/
Gregorium/ et ceteros: si vnquam repererint
sermonem: qui vna hora recitari non possit/ et
licet post peregrinationem ad specum diue
marie Magdalene, sepulchro: etiam Ioan
Berion Lugduni deuote visitato (cuius et
opera quedam magnis illic impensis excubiri
curavit) postquam acerbissimus calculi dolo
res (quos equanimiter tulit) annum fere ses
ptuagesimum accessisset: nulla tamen ex parte
eius/ vel eloquentia/ vel memoria labefacta:
ta: sed neque paululum imminuta videbatur.
Itaque creditum facile est/ celesti ipsius numi
ne: quod nature vires auxerit fuisse atlatum
Et quauis morum concionum suarum principi
pio/ multas iniurias/ multos mortuos/ multo
tos contemptus/ multas persecutiones: libel
los etiam famosos perpeplus sit, leniter tamen
et modesto tolerantia/ a cepto non desistit/ sed
viriliter et constanter prosecutus/ contem
ptumque iure suo contemns/ persuadere in
ter cetera conatus est: ut plerisque suas cons
cubinas (etiam vtilitas apud se factas) auel
lerent: ut testandi libertas esset: ut ultimo
supplicio plecendis et petentibus, Venerabi
lis eucharistia non negaret: in quo nonnul
le vniuersitates (precipue clarissima nostra
Heidelbergensis) sibi astipulate sunt. Per
suadere etiam studuit/ ne pueruli/ qui nesci
unt quid faciunt: qui inter Remigium et Fran
cisci regulam nondum discernunt/ ad cen
sura (laxe atque dissolute presertim vite) in
truderentur: qui forsitan ob id olim pas
rentibus suis/ stygios lacus imprecatus
ri sunt/ et reiecti cucullis a sacrosanctis apo
libertate ad seculum redeundi impetraturi/
ut hac erate multum diuersorum ordinum fratres a

Keiserpergij. CLIX

Leone decio ipetrant/ & questi se i puericia ad monasteria coactos, in his & alijs pas- sine est: vir optius puicatusimos & diciores iplo forstian iure suo applaudere getien- nes/ quoz aliqui (quos dnos magistros vo- cant) scripseria ipm vincere aggressi sunt quoz iacula munimētis inexpugnabilibz formalissime cofuravit/ & elisit. Erant hos die diuersa vtrinqz scripta/ & stili: elegancia & sniaz neruis longe dissimilia: que ppedie (si deus volet) in lucē sunt pditura. Tum oibus vere doct/ aliquid patebit/ eius elo- quētia. Industria & sincerissima in scriben- do energia/ reliquoz vero incōdita barba- rics/ puerilis inertia/ & impura mētis affe- ctio. Tentabat inter alios quidā ventrosus fabaz forte plenus / ipm scriptis vincere/ qui palā in cancellis pba hec de laqueo ve- nantū memorans: venantiū a veneno de- ducit. vulgo nō [der vergiffen] interpretat- nis. Alius astrolog' maior quā theologus nī vite liberioris Augustinianus/ cōmuni- onē reoz mortis impugnaturo: hanc con- tra cum Achillez adduxit. Si latronibus daret eucharistia: tunc rustici dicerēt. Ecce Christus iacet super rotā: vt eius barbaris aut similibus verbis vtar.

¶ De persecutionibz quas a diuerso- rum itarū hominibus etiā pue- rulis perpeffus est.

¶ Nec solū a monastice: sed etiā a nostre professionis hoibus iniurias & persecutio- nes passus est. Dum em̄ cū alijs integerr- mis pretāissimisqz vir' Christophoro Cte- hemio Basiliensiu nūc episcopo Joāneqz Dymler iureconsultis/ & Melchiore Ku- nigsbachio theologo/ iussu & auctoritate p- sulis Alberti: Epatus visitationē cepisset: vnus sibipfi conscius multis prebendis/ sed pluribz spurijs oneratus illa sua/ pugi- one se confossurū scē iurabat. Alius se pre- bendā suā (cui munus pcionatoris annexū est) Rome apud primā sedē impetraturū mi- nabat. Passus est etiā insidias vsqz ad san- guinē a cognat' cuiusdā magni iurecōsulti cuius vltimā voluntatē ostentissime tueri cōtra epī cōmuentiā moliebat. Passus est obscenissimū libellū famosum in alini figu- ram ligatū: & in cācellos añ pedes suos con-

iectū. Passus ē a qdaz sacrilego & adultero testamēti solēnis ipugnatore (in quē bene- ficus fuit) detestādas obtreccatiōes. Pass- sus est a fratercio, quodā (qui nihil nēscire se putat) acerbissimā per literas inuectiā. Passus est ab alijs fraterculis: qui ipm in thernis qbusdā: magnū esse lusorē apu i in- regerrimos viros (quoz aliqz hodie sunt su- peritites) falso infamauerūt. Passus est a trutānnis/ dū elemosynā distribueret/ gran- des pumelias & iproperia. Passus est pere- gre pficiscēs/ a p̄ipelli viay comite & ideo- mas/ interpre: fraudes & perfidiā in gallea. Passus est haud parū auri iacurā: a lan- cearijs peditibz in Germania. Passus est & sibi illudi a puerulis (qz chorales vocant) quoz intēpestiue nōnunqz lasciuie/ per qe- tidianos crime nūmos ansa prebetur/ at ne- glectā in tēplo & in scholis disciplinā: carni- fices postea laqueo vel ense p̄pēsant. Quo- mō si queras a pueris illis illusus est: Au- di/ ab exordio sermonū suoz/ annos ante triginta/ cernens, vir optimus: ipsoz petu- lantiā in choro/ & discipuliam incōpositos/ qz mores/ paterne illos, vrgente cōscientia reprehendere cepit. Nox vnus illoz info- lencior, Lygurū eificus/ in faciem ostendit pollice per mediū digitorū exerto: Forstian id edoctus/ aut iustus: a quopiam curial'ū auarozum: quoz multi theologos odiūt: & ois eos persecuntur: qui de sua intolerabili auaricia (quā neqz Turci/ neqz Iudei in sua qualicūqz religione sustinerent) loquū- tur/ scribūt/ predicant: quoz vnus/ ipm ras- bulā verbosum appellabat: ad reliqz con- cionē suaz adiuros inquiens: Cur nā illū loquaculū & blateronē auscultatis? Alius vero de ista gente palā dixit/ eum oī rheto- ricaz scientia p̄sus carere: nec quicqz apte vnqz persuasisse: imo minus ad persua- dendū quā minimū ex familiaribz suis ido- neū exister'. Scit deus (quē testor) illū aua- rissimū/ & ex auaricia cecū/ in hunc eloquen- tissimū atqz innocētissimū virum (qui oēs has iniurias/ obtreccatiōes/ mias & pume- lias modestissime tulit) execrabili esse men- ritū. Habuit. n. noster Joan. preter nativā affabilitatē & summā oim literaz doctrinā singularē etiā apte pcionādī artē atqz puz-

Vita

dentiaq; quippe qui vtrāq; Liceronis rhetoricā: Quinilianiq; et Senecę declamationes examullim legerat: et in demonstratiuo deliberatiuoq; gñibus exercitatissimus: ad singulas res psuadendas, singulos rhetorū locos artificiosissime afferre sciebat. Venā et tenorem Crisostomi Bernardiq; et aliorū eloquentissimorū: precipue etiā Joānis Cruceri prestantissimi theologi Heidelbergē, imitatus. Naz et quosdā abusus christiane discipline admodū repugnantes (quorū aliquos in Argētinentiū episcoporū cathalogo tetigimus) e medio sustulit: et nō solū ad testameta faciēda/ vltimasq; volūtates minime cassandas/ efficaciter tandē persuasit. Verum etiā in paucis (sed continuatis) quibusdā concionibus: stipendiū annuū a pñs Argētinentis vrbis sacerdotib; civibus et matronis collegit: q̄ scholastici q̄ tuorū pauperes fult: sacerdotes venerabilē eucharistiā ad imbecilles deferentes cū iucūdis (vt mos h;) canticis comitent. Tandē maioris fidei atq; deuotiōis incitatiuā/ sacerdotib; curat; a scholasticis faciendā associatiōem: in dulci natali solo duobusq; oppidis pñe sue finitimis Turckheim et Amoswiler ex proprio patrimonio (quod adhuc ei seni supererant) me pñte instituit atq; fundauit.

¶ De charitate et obseruatiā plurimorū vtriusq; status et sexus in ipm/suamq; doctrinā.

¶ Veruntamē multi ex clero timorati: multi de magistratu/ multi procerū et ciuū/ et matrone atq; vidue plerūq; oēs honestissimę me: non solū ipsius sermōes auide frequentarūt: sed etiā ipsum vt preceptorē coluerūt vt patrē dilexerūt/ vt vite sue ducē et patronum obseruauerūt. Et quę viuente dilexerant/ mortuū humanitatē studio/ officio funebri: et parētib; certatim atq; magnifice prosecuti sunt. Sic em̄ ad me scripsit Martinus Cellarius. s. Petri iunioris nunc canonicus verax et integer. Hoc vnū acerbū scribere tibi cogor/ q̄ Doctoz Keisersbergius: Dñica Letare/ horā circiter duodecimā/ nature debitū reddidit: die postera hora vndecimā ante suā ecclie maiorē sedē sepultus: cū multorū lachrymis et singultu. Jacobus q; Sturmus christiane theologie des-

ditus et quidē nobilis/ hec ad me dedit. Cecidit magnū dec' vrbis Argētine Jo. Keisersbergius/ cōsummatissimus/ integerrimusq; theologus: cui' etas nra vix simile/ vix sequēs vltura ē. Decellit dñica Letare paulo post primā me pñte et vidente/ sedēs in lectulo y pocausti/ seu stube sue (vt Bernanice loqr.) Postera die comitantib; suis nūc ecclie maioris canonicis et vicariis: multo q; populo añ cathedrā (quā viuēs predicādo duob; et triginta annis repperat) sepultus est: die Mercurij Exequie in summe ecclie choro habite sunt: pñte et offerente senatu Argētinenti. Atq; innumera vtriusq; sexus plebe/ vidisses maximā matronarū frequentia. Earūq; tm̄ affectū quātū vix credidisses/ n̄ introiuit quisq; per hos dies summū templū: quin aqua benedicta sepulchrum eius aspergeret.

¶ Conclusio.

¶ Hunc vt cum Eucharij Denner iurū licentiati pñs ad me solandū suauissime scriptis concludā: talis tātusq; vir nequaquā lamētandus esse videt: quoniā male mori non potuit: qui ab adolescentia sua/ a philofophie magisterio/ et a suscepto sacerdotio sine lasciuia/ sine scandalo: cum oīs honestatē exēplo: cum morū maturitate laudabiliter vitā egit. Ego em̄ illū a tpe suscepti magisterij/ moresq; suos noui. ego illi interea frequētissime domi dies et noctes cōuerfatus: quater etiā secū peregre pfectus sum nobis potius (et mihi p̄cipue) dolendū est: qui tanto patrono tā forti veritatē buccina tanto naturalis honestatē ac euāgelice vite speculo: tanto frugalitatis (quā Augustin' virtutū maximā censet) exēplo/ tanto pauperū asilo: tanto eccliaz et iurū parrochiarū eccliaſticeq; libertatis ppugnatore. p̄uati sumus. Ille sublatus est ex emulorū detib; / de miseria transiit ad gl'iam: de morte profectus est ad vitā. Si tñ pedes minutissimis et quotidianis forsitan inquinauerit puluerib;: n̄m̄ est ad deū optimū maximū ex itimis dicere p̄cordijs/ Joanni Keiserspergio sacerdoti ac Oratori tuo: misere re clementissime deus cui' nominis sanctificationē: cuius cultū et gl'iam: tanto zelo: tā claro innocentis vite ac viuē doctrine exem-

Keisersperg

UNIVERSITÄT DÜSSELDORF

Keiserspergij.

CLX

152

plorantis laboribus: tot annis vsq; ad venerabiles canos / vsq; ad indefessam senectutē & mortē: conatus est in cordibus fidelium insere augere & ppagare Amen.

¶ Hec obiter & tumultuarie / opico stilo absq; serie caritas mea in auunculū vestrū & preceptorē meum scribere coegit: Qui vero dulcissima & elegantissima compositione delectatur: is legat vitā auunculi a Beato Rhemano cōcine meo / ex ordine vite / tersissimō stilo conscriptā, quam apud me Georgius Hēmiger Spiren, prepositus rigidissimus & exactissimus lucubrationū censor (cui nihil nisi elegans & admodū emunctū obplacuit) maximis laudibus efferebat.

Unum p̄termisi / q̄ Keisersbergius verborū inanē superfluitatē magnopere detestabatur, eam precipue, qua quidā alienigenae inter concionāduz, verba, in sua participia & substantiua, sum resolvere solēt, ad quō nulla necessitas cogit: vt cū scribit, dicebat Jesus, loquebat, Strabat, & similia infinita / theutonice: resolutis / erat dicēs, loquēs, stans [Er was reden / er was ston] cū vtiq; Aristotile auctore, non sit ponenda pluralitas absq; necessitate: De quo ad Jacobū decanū Larensem / olim id a me efflagitantem, epistolā dedi: Utriq; horū & prestantissimis alijs viris / visum est sufficere, si dicat [Er redt / er standt.] Dum facis [wan du thust.] Non [wan du bist thun.] quando es faciens. Uti olim scholasticus quidam mente captus, Spire in carcerem positus: omnia verba latina resolvebat, Ego sum hic iacēs: quia fui matrē percussus

& huiusmodi mille, Insanū illum hominē quidam (cathedralium etiā ecclesiarū) concionatores imitantur.

¶ Distichon Jacobi, wimph, ad Joannem Keiserlv.

Creuerat in vita meritū nūc gaudia crescūt
Semiat in Clerū dū tua scripta nepos.

¶ Finis Sermones & varij tractatus Excellentissimi diuine legis Doctoris Jo. Beileri Keiserspergij, prius sparsim in vulgari theutonico mendose sub varijs typis / & pseudo titulis impressi, Quos ne bonus Lector huiusmodi euentis titulis delusus subditicia / ac euentis pro sinceris sit lecturus Petrus wickgram theologie Doctor / eiusdem doctissimi Keiserspergij nepos ex sorore / & immediatus in officio predicature Argentinē. successor, Ea qua potuit diligentia ex veris originalibus Exemplaria congescit, Et in lucem prodenda sollicito Joanni Bruninger calligrapho ingenuo tradidit: In quibus facile videbitur / quanto intervallo languida illa / & medicus cōsarcinata a vera & incomparabili auunculi sui phrasi distent, Anno restitute salutis, 1718, Kalēdis Augusti, gusti.

